Πέμπτη 20 Μαΐου 2021

P9_TA(2021)0248

Ανατροπή των δημογραφικών εξελίξεων στις περιφέρειες της ΕΕ με τη χρήση μέσων της πολιτικής για τη συνοχή

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Μαΐου 2021 σχετικά με την ανατροπή των δημογραφικών εξελίξεων στις περιφέρειες της ΕΕ με τη χρήση μέσων της πολιτικής για τη συνοχή (2020/2039(INI))

(2022/C 15/11)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

— έχοντας υπόψη την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 45 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ),

— έχοντας υπόψη το άρθρο 174 ΣΛΕΕ σχετικά με την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ένωσης,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) ΣΛΕΕ, το οποίο επιτρέπει τη χρήση ενισχύσεων για να διευκολυνθεί η ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών περιοχών, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω ενισχύσεις δεν επηρεάζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό (περιφέρειες της «κατηγορίας γ»),

— έχοντας υπόψη το άρθρο 349 ΣΛΕΕ σχετικά με τις εξόχως απόκεντρες περιοχές,

— έχοντας υπόψη τα άρθρα 9, 46, 47, 48 και 147 ΣΛΕΕ, όσον αφορά διάφορες πτυχές της εργασίας και της απασχόλησης στην ΕΕ,

— έχοντας υπόψη τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ιδίως τις αρχές 2, 3 και 20,

— έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και των Θεωρήσεων (COM(2018)0375), και ειδικότερα το Κεφάλαιο ΙΙ σχετικά με την εδαφική ανάπτυξη,

— έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (COM(2020)0408),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 17ης Απριλίου 2018 σχετικά με την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση: 7η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής [1],

— έχοντας υπόψη το ψήφισμα του της 14ης Νοεμβρίου 2017 σχετικά με την ανάπτυξη των μηχανισμών πολιτικής συνοχής ανά περιφέρεια για την αντιμετώπιση των δημογραφικών αλλαγών [2],

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 15ης Νοεμβρίου 2011 σχετικά με τη δημογραφική αλλαγή και τις επιπτώσεις της στη μελλοντική πολιτική συνοχής της ΕΕ [3],

— έχοντας υπόψη το νομοθετικό ψήφισμά του της 27ης Μαρτίου 2019 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής [4],

— έχοντας υπόψη το άρθρο 20 ΣΛΕΕ, τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 492/2011 [5] και την οδηγία 2004/38/ΕΚ [6] σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και των οικογενειών τους στην Ένωση,

— έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τον αντίκτυπο της δημογραφικής αλλαγής,

---

(1) ΕΕ C 390 της 18.11.2019, σ. 53.
(2) ΕΕ C 356 της 4.10.2018, σ. 10.
(3) ΕΕ C 153 E της 31.5.2013, σ. 9.
(4) ΕΕ C 108 της 26.3.2021, σ. 566.
(5) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 492/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, που αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στο εσωτερικό της Ένωσης (ΕΕ L 141 της 27.5.2011, σ. 1).
(6) Οδηγία 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ L 158 της 30.4.2004, σ. 77).

Πέμπτη 20 Μαΐου 2021

— έχοντας υπόψη τον χάρτη πορείας της Επιτροπής, της 27ης Ιουλίου 2020, με τίτλο «Αγροτική ανάπτυξη: μακροπρόθεσμο όραμα για τις αγροτικές περιοχές» ([7]),

— έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου με τίτλο «Δημογραφικές προκλήσεις — Μελλοντική πορεία», που εγκρίθηκαν στις 8 Ιουνίου 2020,

— έχοντας υπόψη την Πράσινη Βίβλο σχετικά με τη γήρανση με τίτλο «Προώθηση της αλληλεγγύης και της υπευθυνότητας μεταξύ των γενεών», η οποία παρουσιάστηκε από την Επιτροπή στις 27 Ιανουαρίου 2021,

— έχοντας υπόψη τον χάρτη πορείας της Επιτροπής, της 16ης Νοεμβρίου 2020, με τίτλο «Δημογραφική αλλαγή στην Ευρώπη: Πράσινη Βίβλος σχετικά με τη γήρανση» ([8]),

— έχοντας υπόψη την έκθεση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Παρατηρήσεων για την Εδαφική Ανάπτυξη και Συνοχή (ESPON) του Δεκεμβρίου του 2017 σχετικά με τη γεωγραφία των νέων δυναμικών της απασχόλησης στην Ευρώπη,

— έχοντας υπόψη το έγγραφο πολιτικής του EPSON του Ιουνίου του 2019 με τίτλο «Addressing labour migration challenges in Europe: An enhanced functional approach» (Αντιμετώπιση των προκλήσεων της μετανάστευσης των εργαζομένων στην Ευρώπη: Μια ενισχυμένη λειτουργική προσέγγιση),

— έχοντας υπόψη την έκθεση της Υπηρεσίας Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών (Τμήμα Πληθυσμού), του 2019, σχετικά με τις προοπτικές του παγκόσμιου πληθυσμού,

— έχοντας υπόψη την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις επιπτώσεις της δημογραφικής αλλαγής, της 17ης Ιουνίου 2020 ([9]),

— έχοντας υπόψη τον ευρωπαϊκό δείκτη περιφερειακής ανταγωνιστικότητας για το 2019,

— έχοντας υπόψη το έγγραφο του ΟΟΣΑ σχετικά με την προσαρμογή στη δημογραφική αλλαγή, το οποίο εκπονήθηκε για την πρώτη συνεδρίαση της ομάδας εργασίας της G20 για την απασχόληση, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της ιαπωνικής Προεδρίας της G20 από τις 25 έως τις 27 Φεβρουαρίου 2019, στο Τόκιο,

— έχοντας υπόψη τους «Στόχους της Βαρκελώνης» του 2002,

— έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής των Περιφερειών, του 2016, σχετικά με την επίδραση της δημογραφικής αλλαγής στις ευρωπαϊκές περιφέρειες,

— έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής των Περιφερειών, του 2018, με τίτλο «Addressing brain drain: The local and regional dimension» (Αντιμετώπιση του φαινομένου της φυγής εγκεφάλων: η τοπική και η περιφερειακή διάσταση),

— έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών με τίτλο «Δημογραφικές μεταβολές: προτάσεις για τον υπολογισμό και την αντιμετώπιση των αρνητικών τους επιπτώσεων στις περιφέρειες της ΕΕ», της 12ης-14ης Οκτωβρίου 2020,

— έχοντας υπόψη το μακροπρόθεσμο όραμα της Επιτροπής για τις αγροτικές περιοχές, το οποίο βρίσκεται αυτή τη στιγμή υπό εκπόνηση,

— έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για την αναζωογόνηση των αγροτικών περιοχών», της 8ης-10ης Δεκεμβρίου 2020,

— έχοντας υπόψη την έκθεση αξιολόγησης εδαφικού αντικτύπου της Επιτροπής των Περιφερειών για τη δημογραφική αλλαγή, της 30ής Ιανουαρίου 2020,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 54 του Κανονισμού του,

— έχοντας υπόψη τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων και της Επιτροπής Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαίθρου,

---

([7]) Ares(2020)3866098.
([8]) Ares(2020)6799640.
([9]) https://ec.europa.eu/info/files/report-impact-demographic-change-reader-friendly-version-0_en

— έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Περιφερειακής Ανάπτυξης (A9-0061/2021),

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κατανομή του πληθυσμού σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και η σταθερότητα ή η μεταβολή του, έχει πολύ διαφορετική δυναμική στα διάφορα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους, με άνισες επιπτώσεις στο φαινόμενο της πληθυσμιακής συρρίκνωσης, και τελικά στην κοινωνική, οικονομική και εδαφική συνοχή της Ένωσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό δείκτη περιφερειακής ανταγωνιστικότητας για το 2019, υπάρχει χάσμα μεταξύ των πρωτευουσών/μητροπολιτικών περιφερειών και των πιο περιφερειακών περιοχών, με το 78 % του ευρωπαϊκού πληθυσμού να ζει σε αστικές περιοχές ή λειτουργικές αστικές ζώνες, και να επωφελείται από ποιοτικές υπηρεσίες στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών και της ψηφιακής συνδεσιμότητας, ενώ πολλές περιφερειακές περιοχές εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά τους εν λόγω τομείς· λαμβάνοντας υπόψη ότι η πολιτική συνοχής, ως η κύρια πηγή δημόσιων επενδύσεων στην ΕΕ, που αντιπροσωπεύει το 8,5 % των κρατικών επενδύσεων κεφαλαίου, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση αυτών των δημογραφικών προκλήσεων, μεταξύ άλλων με σκοπό τη διατήρηση του φυσικού δημογραφικού ισοζυγίου της ΕΕ σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι, για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης, ως «περιφέρειες προέλευσης» νοούνται οι περιφέρειες που χάνουν υψηλές δεξιότητες ή/και ικανότητες (σε έναν ή περισσότερους τομείς) προς όφελος άλλων περιφερειών, ως αποτέλεσμα μόνιμης εξερχόμενης μετανάστευσης κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, και ότι ο όρος «περιφέρειες υποδοχής» αναφέρεται σε περιφέρειες που κερδίζουν υψηλές δεξιότητες ή/και ικανότητες (σε έναν ή περισσότερους τομείς) ως αποτέλεσμα μόνιμης εισερχόμενης μετανάστευσης κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δημογραφικές εξελίξεις επηρεάζονται επίσης από την κλιματική αλλαγή και ιδίως από τις πλημμύρες και τους καύσωνες που συνεπάγεται· λαμβάνοντας υπόψη ότι μια συντονισμένη προσέγγιση που θα ενσωματώνει τις αρχές της βιωσιμότητας, του οικολογικού προσανατολισμού και της ψηφιοποίησης στις διάφορες πολιτικές της ΕΕ θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στην ανατροπή των αρνητικών δημογραφικών εξελίξεων·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχει υψηλή συσχέτιση μεταξύ της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, φυσικής και ψηφιακής συνδεσιμότητας, ευκαιριών εκπαίδευσης και απασχόλησης αφενός, και της ικανότητας διατήρησης και προσέλκυσης πληθυσμού σε ορισμένες περιοχές αφετέρου· λαμβάνοντας υπόψη ότι πολλές περιφέρειες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών που αποτελούν το 44 % της επιφάνειας της Ένωσης, των απομακρυσμένων, περιφερειακών, νησιωτικών και ορεινών περιοχών, οι οποίες υποφέρουν από γεωγραφική, κοινωνική και οικονομική άποψη, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σοβαρό χάσμα όσον αφορά την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εν λόγω περιφέρειες πλήττονται ιδιαίτερα από τις τάσεις της χαμηλής πυκνότητας πληθυσμού, της εγκατάλειψης της υπαίθρου και της πληθυσμιακής συρρίκνωσης, με αρνητικές επιπτώσεις στη γήρανση, την ανανέωση των γενεών και τη γεωργική ανάπτυξη· λαμβάνοντας υπόψη ότι θα πρέπει να αναπτυχθούν αυξημένες συνέργειες με την πολιτική μεταφορών της ΕΕ προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ειδικές ανάγκες των περιφερειών με χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού και των περιφερειών που υφίστανται πληθυσμιακή συρρίκνωση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η τρέχουσα τάση γήρανσης του πληθυσμού της ΕΕ έχει σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες, όπως υψηλότερους δείκτες εξάρτησης, πιέσεις στη δημοσιονομική βιωσιμότητα και τη βιωσιμότητα της κοινωνικής ασφάλισης, και αυξημένη πίεση στις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και τις κοινωνικές υπηρεσίες·

Ε. τονίζει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων αποτελεί μία από τις τέσσερις ελευθερίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ενιαίας αγοράς της·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι, παρόλο που ο πληθυσμός της ΕΕ σημείωσε σημαντική αύξηση τις προηγούμενες δεκαετίες, ο ρυθμός αύξησης σήμερα επιβραδύνεται και, μακροπρόθεσμα, ο πληθυσμός αναμένεται να μειωθεί σημαντικά· λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2015 η ΕΕ βίωσε την πρώτη φυσική μείωση πληθυσμού, καθώς καταγράφηκαν περισσότεροι θάνατοι από γεννήσεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2019 η Ευρώπη αντιπροσώπευε μόλις το 6,9 % του παγκόσμιου πληθυσμού και ότι, έως το 2070, θα αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 4 % του παγκόσμιου πληθυσμού, με δραστική μείωση ιδίως στην ανατολική και νότια Ευρώπη λόγω του συνδυασμού χαμηλών ποσοστών γονιμότητας και καθαρής μετανάστευσης εντός ΕΕ από τις περιοχές αυτές· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μακροπρόθεσμες δημογραφικές εξελίξεις στις ευρωπαϊκές περιφέρειες εξακολουθούν να δείχνουν χαμηλότερα ποσοστά γεννήσεων και γηράσκουσες κοινωνίες, με εξαίρεση ορισμένες εξόχως απόκεντρες περιοχές και συγκεκριμένα τη Μαγιότ, όπου προβλέπεται αύξηση του πληθυσμού κατά 38 % το 2050 σε σχέση με το 2010, καθώς και τη Γαλλική Γουιάνα όπου προβλέπεται αντίστοιχη αύξηση κατά 26 % ([10])·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δημογραφικές πτυχές θα πρέπει να ενσωματωθούν σε διάφορες πολιτικές, μεταξύ άλλων με τη συμπερίληψή τους στις μακροπρόθεσμες προτεραιότητες· λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι σημαντικό να συλλέγονται και να παρακολουθούνται αξιόπιστα στατιστικά δεδομένα και να στηρίζεται η έρευνα και η ανταλλαγή ορθών πρακτικών σε όλα τα επίπεδα, προκειμένου να προωθηθεί η καλύτερη κατανόηση των δημογραφικών προκλήσεων, να προβλεφθεί ο αντίκτυπός τους στις αγορές εργασίας, και να αναπτυχθούν καινοτόμες και αποτελεσματικές λύσεις για τη διασφάλιση ενός φιλικού προς τους ηλικιωμένους περιβάλλοντος·

([10]) Πηγές: INSEE (Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής και Οικονομικών Μελετών της Γαλλίας), Ηνωμένα Έθνη.

Πέμπτη 20 Μαΐου 2021

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η υγειονομική και οικονομική κρίση που προκάλεσε η πανδημία COVID-19 κατέστησε σαφές πως η αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, σε συνδυασμό με την επαρκή χρηματοδότηση για την υγεία, την κοινωνική πρόνοια και τη βιώσιμη οικονομία, αποτελούν κινητήριες δυνάμεις για τη διαδικασία ανάκαμψης και για τη δημιουργία πιο πολυδεκτικών και ανθεκτικών κοινωνιών· λαμβάνοντας υπόψη ότι η πανδημία COVID-19 αποκάλυψε την ευπάθεια των συστημάτων υγείας μας, ιδίως σε σχέση με τον γηράσκοντα πληθυσμό· λαμβάνοντας υπόψη ότι η πανδημία COVID-19 κατέστησε σαφές για μία ακόμη φορά ότι είναι σημαντικό να διασφαλίζεται και να προωθείται η αξιοπρέπεια των ηλικιωμένων και τα θεμελιώδη δικαιώματά τους στην ΕΕ·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κρίση της νόσου COVID-19 είναι πιθανό να έχει σημαντικό αντίκτυπο στα ποσοστά γεννήσεων και θανάτων, καθώς και στις μεταναστευτικές ροές στην Ευρώπη, αλλά οι πλήρεις οικονομικές, εργασιακές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας παραμένουν άγνωστες· λαμβάνοντας υπόψη ότι θα πρέπει να αναλυθούν διεξοδικά οι βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις που έχουν στις δημογραφικές τάσεις τα έκτακτα μέτρα που λαμβάνονται ως απόκριση στην κρίση, μεταξύ άλλων και από τη σκοπιά του φύλου· λαμβάνοντας υπόψη ότι από τις προκαταρκτικές μελέτες προκύπτει πως η πανδημία έχει οξύνει τις υπάρχουσες ανισότητες μεταξύ ανδρών και γυναικών, μεταξύ άλλων με την αύξηση της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας και τις απώλειες θέσεων εργασίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η κρίση στον τομέα της δημόσιας υγείας έχει δυσανάλογο αντίκτυπο στις γυναίκες και τα κορίτσια, ιδίως από τις πλέον ευάλωτες ομάδες, γεγονός που θα πρέπει να λάβει υπόψη η πολιτική συνοχής, μεταξύ άλλων με τη διοχέτευση επενδύσεων σε υπηρεσίες φροντίδας και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στον εν λόγω τομέα, καθώς και με τη στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία παροχής φροντίδας·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι, από την αρχή της οικονομικής κρίσης του 2008, έχουν καταγραφεί μετακινήσεις νέων και καταρτισμένων επαγγελματιών εντός Ευρώπης, από τη νότια και την ανατολική Ευρώπη προς τη βορειοδυτική Ευρώπη· λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχει υψηλή συσχέτιση μεταξύ των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών μιας περιφέρειας και της δυναμικής φυγής/προσέλκυσης εγκεφάλων που τη χαρακτηρίζει· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι περιφέρειες προέλευσης και οι περιφέρειες υποδοχής θα πρέπει να συνεργαστούν για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν και να χρησιμοποιήσουν ολοκληρωμένες προσεγγίσεις για την ανάπτυξη μακροπρόθεσμων πολιτικών που να αποσκοπούν στη μεγιστοποίηση της ποιότητας ζωής του πληθυσμού·

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η καινοτομία και οι επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο αποτελούν τις βασικές κινητήριες δυνάμεις κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης και αύξησης της απασχόλησης στα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα·

Τρέχοντα χαρακτηριστικά και προκλήσεις που σχετίζονται με τη δημογραφική αλλαγή στην ΕΕ

Γενικές παρατηρήσεις

1. υπογραμμίζει ότι οι τέσσερις ελευθερίες αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της ανταγωνιστικότητας και των αξιών της ΕΕ· σημειώνει, ωστόσο, ότι θα πρέπει να δοθεί περισσότερη προσοχή στις επιπτώσεις τους στις δημογραφικές τάσεις, και τις συναφείς επιπτώσεις για την ισορροπία μεταξύ και εντός των κρατών μελών, καθώς και για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή τους· υπογραμμίζει ότι η ΕΕ αντιμετωπίζει μια σημαντική δημογραφική πρόκληση, η οποία, παρότι έχει διαφορετικές επιπτώσεις σε κάθε περιφέρεια, πρέπει να αναγνωριστεί και να αντιμετωπιστεί με ολιστικό τρόπο, προκειμένου να διορθωθεί το αρνητικό φυσικό δημογραφικό ισοζύγιο των τελευταίων ετών· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανατροπή των τρεχουσών αρνητικών δημογραφικών εξελίξεων στα ευρωπαϊκά εδάφη μέσω μέτρων που αντιμετωπίζουν την αιτία τους και όχι μόνο τις συνέπειές τους, θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, παράλληλα με τον διττό στόχο για επιτάχυνση της κλιματικής και της ψηφιακής μετάβασης·

2. παρατηρεί, στο πλαίσιο αυτό, σημαντικές δημογραφικές αντιθέσεις που συνδέονται με διαφορές ως προς τις οικονομικές ευκαιρίες, την παροχή υπηρεσιών, την προσβασιμότητα, τις μεταφορές και την ψηφιακή συνδεσιμότητα, τόσο σε επίπεδο Ένωσης όσο και σε επίπεδο κρατών μελών, μεταξύ των κεντρικών, μητροπολιτικών περιοχών και της περιφέρειας· επαναλαμβάνει σε αυτό το πλαίσιο ότι το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) μπορεί να είναι αποτελεσματικό μόνο εάν λειτουργούν αποτελεσματικά οι τοπικές υποδομές μεταφορών· τονίζει ότι οι διαφορές αυτές είναι ιδιαίτερα εμφανείς στις αγροτικές περιοχές ή σε όσες περιοχές αντιμετωπίζουν φυσικά ή ειδικά μειονεκτήματα, όπως οι αραιοκατοικημένες και ορεινές περιοχές, καθώς και μεταξύ της ηπειρωτικής χώρας και των νησιών και των εξόχως απόκεντρων περιοχών· επαναλαμβάνει ότι η προσβασιμότητα στα περισσότερα νησιά και στις περισσότερες εξόχως απόκεντρες περιοχές χαρακτηρίζεται από αραιές και συχνά ακριβές μεταφορές·

3. παρατηρεί ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, το επίπεδο εισοδήματος, το ποσοστό απασχόλησης, το ποσοστό γονιμότητας, οι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες, το χάσμα μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών, και η γήρανση του πληθυσμού συγκαταλέγονται στους σημαντικότερους παράγοντες με άμεσο αντίκτυπο στη δημογραφική κατάσταση· σημειώνει ότι, ειδικότερα, η τρέχουσα δυναμική της απασχόλησης δημιουργεί δημογραφικές ροές εντός των περιφερειών της ΕΕ που οδηγούν σε κοινωνικο-χωρικές ανισότητες και προκλήσεις τις οποίες θα πρέπει να αντιμετωπίσει η πολιτική συνοχής μετά το 2020·

υπογραμμίζει ότι οι εσωτερικές μεταναστευτικές τάσεις από τις ανατολικές, νότιες και κεντρικές περιφέρειες προς τις βόρειες και βορειοδυτικές περιφέρειες, αφορούν κυρίως νέους, καταρτισμένους και ειδικευμένους εργαζόμενους· σημειώνει ότι η εισερχόμενη μετανάστευση πολιτών τρίτων χωρών έχει επιτρέψει στην ΕΕ να αποφύγει την απώλεια πληθυσμού τα τελευταία χρόνια·

4. επισημαίνει ότι η Ευρώπη βιώνει προοδήλως γήρανση του πληθυσμού και μείωση των γεννήσεων, που επηρεάζουν τον δείκτη εξάρτησης και επιδρούν αρνητικά στην αύξηση του εργατικού δυναμικού, το ποσοστό της οποίας είναι πολύ χαμηλότερο σε σχέση με αυτό της τελευταίας δεκαετίας· προειδοποιεί για την αισθητή μείωση του εργατικού δυναμικού στις περιφέρειες της ανατολικής, της νότιας και της κεντρικής Ευρώπης· επισημαίνει ότι η γήρανση του πληθυσμού επηρεάζει επίσης τον οικιστικό σχεδιασμό και τον σχεδιασμό των μεταφορών, τις αντίστοιχες ανάγκες σε υποδομές και υπηρεσίες, καθώς και τη δημοσιονομική βιωσιμότητα και τη βιωσιμότητα της κοινωνικής ασφάλισης· σημειώνει ότι είναι αναγκαίες οι πολιτικές για την ενεργό γήρανση προκειμένου να μειωθεί η αρνητική διάσταση των δημογραφικών αλλαγών, ιδίως στις αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές, και να διασφαλιστεί επαρκές επίπεδο ποιότητας ζωής για όλους τους κατοίκους·

5. επισημαίνει τη συνεχιζόμενη υγειονομική κρίση της COVID-19 και τις πιθανές μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις για τη δυναμική της αγοράς εργασίας· εκφράζει, περαιτέρω, τη λύπη του για το γεγονός ότι η πανδημία της COVID-19 είχε αρνητικό αντίκτυπο στο μέσο προσδόκιμο ζωής στην Ευρώπη· υπογραμμίζει ότι τα μέτρα αυτοαπομόνωσης και κοινωνικής αποστασιοποίησης, παρά τον θετικό τους αντίκτυπο στη μείωση των ποσοστών μόλυνσης, είχαν ορατές επιπτώσεις στην παραγωγή, τη ζήτηση και το εμπόριο, καθώς μείωσαν την οικονομική δραστηριότητα και οδήγησαν σε υψηλότερα επίπεδα ανεργίας, απότομη μείωση του εισοδήματος των επιχειρήσεων, και υψηλότερα δημόσια ελλείμματα· σημειώνει ότι ως αποτέλεσμα μπορεί να προβλεφθεί ένα νέο κύμα μετανάστευσης από νέους τόσο εντός ενός κράτους μέλους όσο και μεταξύ κρατών μελών·

6. υπογραμμίζει ότι η συνεχιζόμενη κρίση της COVID-19 έχει αποκαλύψει σημαντικές διαφορές όσον αφορά την ποιότητα και την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης· υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, την ανάγκη να ενισχυθούν οι δημόσιες υπηρεσίες στις αγροτικές περιοχές, όπως οι εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι πολύ σημαντικές ανισότητες και διαφορές στο προσδόκιμο ζωής με βάση τον τόπο διαμονής, την κοινωνική θέση και το μορφωτικό επίπεδο· υπενθυμίζει ότι η πανδημία αποκάλυψε επίσης το ψηφιακό χάσμα, που πλήττει ιδίως τους ηλικιωμένους και όσους ζουν σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, στις αγροτικές ή/και ορεινές απομακρυσμένες περιοχές, καθώς και στις εξόχως απόκεντρες περιοχές·

7. υπογραμμίζει μια άλλη πρόκληση που κατέστησε ορατή η πανδημία, και συγκεκριμένα την ανάγκη διασφάλισης αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας και διαβίωσης για τους εποχικούς εργαζόμενους, οι οποίοι είναι σημαντικοί για την κάλυψη των ελλείψεων σε ορισμένους οικονομικούς τομείς, ιδίως στη γεωργία·

8. τονίζει ότι ο προσδιορισμός της διάστασης της διαδικασίας μείωσης του πληθυσμού αποτελεί πρόκληση, καθώς οι στατιστικές εγγραφές δεν παρέχουν ακριβή δεδομένα, διότι τα στοιχεία για τα άτομα που εγκαταλείπουν ορισμένες περιοχές είναι διαθέσιμα μόνο μετά από πολυετείς καθυστερήσεις· σημειώνει, επιπλέον, ότι οι προβλέψεις της Eurostat για τον πληθυσμό για την επόμενη δεκαετία καταδεικνύουν ότι τόσο οι αγροτικές όσο και οι αστικές περιφέρειες ενδέχεται να αντιμετωπίσουν απώλειες πληθυσμού· επισημαίνει, στο πλαίσιο αυτό, τη σημασία της ορθής αξιολόγησης της διάστασης των δημογραφικών προκλήσεων και της κατάλληλης αντιμετώπισής τους, μεταξύ άλλων προκειμένου να καταπολεμηθεί η ριζοσπαστικοποίηση και τα κινήματα που αντιτίθενται στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και να ενισχυθεί η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή· συνιστά να διερευνηθεί η δυνατότητα χρήσης περαιτέρω δεικτών πέραν του ΑΕΠ και της πυκνότητας του πληθυσμού για την κατάταξη των εδαφών με σοβαρά και μόνιμα μειονεκτήματα· τονίζει, επιπλέον, ότι είναι σημαντικό να υπάρχουν επικαιροποιημένα στατιστικά δημογραφικά στοιχεία, διαχωρισμένα τουλάχιστον σε επίπεδο NUTS 3, προκειμένου να παρακολουθείται καλύτερα ο αντίκτυπος των δημογραφικών εξελίξεων στα εδάφη και να καθίσταται δυνατή η ανάληψη αποτελεσματικότερων και πιο επικεντρωμένων δράσεων για την αντιμετώπισή τους· ζητεί από τα κράτη μέλη να επενδύσουν στον εκσυγχρονισμό της ικανότητας συλλογής δεδομένων για τις δημογραφικές εξελίξεις σε διάφορα επίπεδα NUTS·

Τοπική και περιφερειακή διάσταση

Περιφέρειες προέλευσης

9. σημειώνει ότι, γενικά, οι αγροτικές και μεταβιομηχανικές περιοχές και πόλεις, που υστερούν σε ανάπτυξη σε σχέση με μεγάλες μητροπολιτικές περιοχές, καθώς και τα απομακρυσμένα εδάφη, συμπεριλαμβανομένων των νησιών και της πλειονότητας των εξόχως απόκεντρων περιοχών αντιμετωπίζουν ορισμένες ειδικές καταστάσεις: σημαντική μείωση του πληθυσμού, και εξαιτίας των ποσοστών γεννήσεων, χαμηλότερο εισόδημα από το μέσο εθνικό ή ενωσιακό επίπεδο και δυσκολίες εδαφικής ολοκλήρωσης με άλλες περιφέρειες, γεγονός που τις καθιστά περισσότερο ευάλωτες στον κίνδυνο πληθυσμιακής συρρίκνωσης· τονίζει ότι η κατάσταση αυτή οδηγεί επίσης σε δυσκολίες πρόσβασης σε δημόσιες υπηρεσίες, όπως στέγαση, εκπαίδευση και υγειονομική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε ζωτικής σημασίας φάρμακα· επισημαίνει ότι οι αγροτικές περιοχές αντιπροσωπεύουν σήμερα το 28 % του πληθυσμού της Ευρώπης αλλά το ποσοστό αυτό αναμένεται να μειωθεί σημαντικά στο μέλλον· επισημαίνει ότι οι πρωτοβουλίες της ΕΕ που απευθύνονται σε αγροτικές περιοχές όπως η πολιτική συνοχής και η γεωργική πολιτική, θα πρέπει να

Πέμπτη 20 Μαΐου 2021

ενισχυθούν περαιτέρω μέσω της προώθησης του καλύτερου συντονισμού των πρωτοβουλιών πολιτικής που ενισχύουν την απασχόληση των νέων, την επιχειρηματικότητα, την ψηφιοποίηση και τη στήριξη γεωργών νεαρής ηλικίας και νέων γεωργών· επιδοκιμάζει, εν προκειμένω, την πρόθεση της Επιτροπής να επιταχύνει την ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών υψηλής χωρητικότητας σε αραιοκατοικημένες και αγροτικές περιοχές, και θεωρεί ότι αποτελεί ευκαιρία για να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής, και να προωθηθούν οι εκπαιδευτικές ευκαιρίες, η δημιουργία θέσεων εργασίας, η καινοτομία, η καλύτερη προσβασιμότητα στις υπηρεσίες υγείας και άλλες δημόσιες υπηρεσίες, η προσαρμογή στις τεχνολογικές αλλαγές και η ανάπτυξη πολιτιστικών χώρων και δραστηριοτήτων αναψυχής· τονίζει ότι οι γυναίκες στις αγροτικές περιοχές έχουν ζωτική σημασία για την ανάπτυξη αυτών των κοινοτήτων, και ότι η μεγαλύτερη αναγνώριση του έργου και των δικαιωμάτων των γυναικών στην αγροτική αγορά εργασίας θα μετρίαζε σημαντικά τον κίνδυνο πληθυσμιακής συρρίκνωσης· ενθαρρύνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να δημιουργήσουν συγκεκριμένες στρατηγικές για να προωθήσουν την ενδυνάμωση των γυναικών στις αγροτικές περιοχές· ενθαρρύνει τη συλλογή δεδομένων ανά φύλο, προκειμένου να εντοπίζονται και να αντιμετωπίζονται τυχόν υφιστάμενες ανισότητες μεταξύ των φύλων·

10. εφιστά την προσοχή σε ορισμένους παράγοντες της δημογραφικής αλλαγής, οι οποίοι αναγκάζουν τους κατοίκους των προαναφερθεισών περιοχών να τις εγκαταλείψουν και αποθαρρύνουν άλλα άτομα από το μετακινηθούν εκεί: ανεπαρκείς υποδομές, όπως μεταξύ άλλων η έλλειψη ταχέος ευρυζωνικού διαδικτύου και η έλλειψη δικτύων μεταφορών, τα υψηλά επίπεδα ανεργίας των νέων, οι λιγότερες εργασιακές ευκαιρίες, ιδίως σε θέσεις που απαιτούν ανώτατη εκπαίδευση, και επίσης γενικά για τις γυναίκες, η έλλειψη δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών, η δυσκολία πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, οι λιγότερες εκπαιδευτικές ευκαιρίες, υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και κοινωνικές υπηρεσίες, γεγονός που καθιστά δυσκολότερη την προσαρμογή στις τεχνολογικές αλλαγές, καθώς και η έλλειψη πολιτιστικών χώρων και δραστηριοτήτων αναψυχής· υπενθυμίζει, επιπλέον, τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών κινδύνων που συνδέονται με αυτήν στην πληθυσμιακή συρρίκνωση, για παράδειγμα τα έντονα κύματα καύσωνα που οδηγούν στην απερήμωση ορισμένων νότιων περιοχών·

11. τονίζει ότι αυτή η έλλειψη διαφοροποίησης στην περιφερειακή οικονομική δομή ορισμένων περιφερειών ενέχει τον κίνδυνο να δημιουργηθεί μια αρνητική «ταμπέλα», και μεταξύ των κατοίκων τους, οι οποίοι ενδέχεται να εκφράζουν δυσαρέσκεια με την ποιότητα ζωής και τις εγκαταστάσεις και τις υπηρεσίες που έχουν στη διάθεσή τους· εκφράζει ανησυχία, εν προκειμένω, για τη «γεωγραφία των δυσαρεστημένων» που αναπτύσσεται σε πολλές περιφέρειες της ΕΕ όπου οι άνθρωποι νιώθουν ότι έχουν μείνει πίσω, και η οποία σχετίζεται στενά με τη δημογραφική αλλαγή· επισημαίνει, εν προκειμένω, το φαινόμενο της φυγής εγκεφάλων, που οδηγεί στη μετανάστευση ατόμων με υψηλό επίπεδο κατάρτισης και προσόντων από μια συγκεκριμένη περιφέρεια ή χώρα σε άλλη· επισημαίνει, συγκεκριμένα, ότι η «έξοδος» ιατρικού, νοσηλευτικού και διδακτικού προσωπικού, η οποία έχει επιδεινωθεί από τις σημαντικές περικοπές, τα τελευταία έτη, της δημόσιας χρηματοδότησης της υγειονομικής περίθαλψης και της κοινωνικής πρόνοιας, έχει οδηγήσει σε υποβάθμιση της ποιότητας της ιατρικής περίθαλψης και της εκπαίδευσης, γεγονός που καθιστά δύσκολη την πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας περίθαλψη και εκπαίδευση, ιδίως στις απομακρυσμένες, αγροτικές περιοχές και στις εξόχως απόκεντρες περιοχές·

12. είναι της άποψης ότι οι αστικές περιοχές επηρεάζονται επίσης από την πληθυσμιακή συρρίκνωση, καθώς, από το 1990, μία στις πέντε πόλεις στην Ευρώπη έχει αντιμετωπίσει απώλειες πληθυσμού· σημειώνει, ωστόσο, ότι η συρρίκνωση του αστικού πληθυσμού δεν είναι πάντοτε μια συνεχής, γραμμική διαδικασία και μπορεί να είναι περιστασιακή ή προσωρινή, ανάλογα με το εδαφικό πλαίσιο·

13. υπογραμμίζει μια τάση «εσωτερικής περιφερειοποίησης», υπό την έννοια ότι οι περιφέρειες της κεντρικής, ανατολικής και της νότιας Ευρώπης αναφέρουν σημαντικά αρνητικό καθαρό ποσοστό μετανάστευσης πληθυσμού, ενώ οι περιφέρειες της βόρειας και της δυτικής Ευρώπης αναφέρουν σημαντικά θετικό ποσοστό, καθώς δέχονται μεγάλο αριθμό οικονομικών μεταναστών· θεωρεί ότι οι εν λόγω ανισότητες επιδεινώνονται επίσης στις αγροτικές περιοχές όπου οι πόροι της πολιτικής συνοχής και της ΚΓΠ πρέπει να επικεντρωθούν πιο αποφασιστικά στην καινοτομία, προκειμένου να ενθαρρυνθούν οι νέοι να ξεκινήσουν να ασχολούνται με τη γεωργία, καθώς και στην ψηφιοποίηση, την αγροτική κινητικότητα και την ανάπτυξη έξυπνων πόλεων, και στην παροχή βοήθειας στις οικογενειακές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ώστε να επωφεληθούν από την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες·

Περιφέρειες υποδοχής

14. αναγνωρίζει ότι οι μητροπολιτικές περιοχές γύρω από τις μεγάλες πόλεις καταγράφουν θετικό ποσοστό μετανάστευσης, με χαρακτηριστικές μετακινήσεις πληθυσμών από αγροτικές σε αστικές περιοχές, ως αποτέλεσμα της ολοένα πιο αστικοποιημένης συγκέντρωσης που χαρακτηρίζει τα πρότυπα αύξησης της απασχόλησης·

15. σημειώνει, επίσης, ότι οι περιφέρειες που διαθέτουν μεγάλο ποσοστό ατόμων με υψηλό μορφωτικό επίπεδο και οι οποίες παρέχουν περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης για άτομα με υψηλό μορφωτικό επίπεδο είναι λιγότερο εκτεθειμένες στη διαδικασία πληθυσμιακής συρρίκνωσης·

16. επισημαίνει ότι οι τομείς της οικονομίας της γνώσης συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη, καθώς προσφέρουν υψηλά επίπεδα κοινωνικού κεφαλαίου, δικτύων και τεχνολογίας· αναγνωρίζει ότι οι καινοτόμες οικονομικές δραστηριότητες βρίσκονται συνήθως σε τεχνολογικά πιο προηγμένες περιφέρειες, όπου υπάρχει ευκολότερη πρόσβαση σε επαρκή σημεία συγκέντρωσης «έξυπνων» επιχειρήσεων·

Πέμπτη 20 Μαΐου 2021

17. υπογραμμίζει, από την άλλη πλευρά, ότι η υπερσυγκέντρωση του πληθυσμού σε ορισμένες αστικές περιοχές έχει ήδη οδηγήσει σε αρνητικές παράπλευρες επιπτώσεις, όπως συμφόρηση, αύξηση του κόστους στέγασης και μεταφορών, ρύπανση, ανεπάρκεια νερού, προβλήματα διάθεσης αποβλήτων, αυξημένη κατανάλωση ενέργειας, υποβάθμιση της ποιότητας ζωής και άτακτη αστική εξάπλωση, καθώς και σημαντικό κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και αβεβαιότητα για ορισμένα τμήματα του πληθυσμού· υπογραμμίζει ότι αυτές οι αρνητικές επιπτώσεις είχαν ως αποτέλεσμα οι τοπικές αρχές να μην είναι σε θέση να παρέχουν υπηρεσίες σε όλους τους κατοίκους των αστικών περιοχών· προειδοποιεί σχετικά με ορισμένες από τις αρνητικές επιπτώσεις που έχει η υψηλή συγκέντρωση πληθυσμού στις αστικές περιοχές στη δημόσια υγεία, τις οποίες ανέδειξε η πανδημία COVID-19·

18. επισημαίνει ότι η μετανάστευση έχει άμεσο αντίκτυπο στην πολυδεκτικότητα των πόλεων, και απαιτεί προσαρμοσμένες πολιτικές απαντήσεις και μέτρα στήριξης σε διαφορετικά εδαφικά πλαίσια· υπενθυμίζει εν προκειμένω ότι οι οικονομικοί μετανάστες συνεισφέρουν περισσότερο σε φόρους και κοινωνικές εισφορές σε σύγκριση με τις ατομικές παροχές που λαμβάνουν· τονίζει την ανάγκη να ενισχυθούν οι πολιτικές ένταξης και να υποστηριχθούν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στο πλαίσιο αυτό·

Προσαρμοσμένες απαντήσεις: εύρεση λύσεων στο πρόβλημα της δημογραφικής παρακμής

19. υπογραμμίζει τη σημασία των υφιστάμενων πρωτοβουλιών όπως η ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας για την ενεργό και υγιή γήρανση, η αυτόνομη διαβίωση υποβοηθούμενη από το περιβάλλον και οι κοινότητες της γνώσης και της καινοτομίας για τον ψηφιακό τομέα και τον τομέα της υγείας του ΕΙΤ· καλεί την Επιτροπή να λάβει υπόψη τις λύσεις που έχουν ήδη αναπτυχθεί από αυτές τις πρωτοβουλίες για την προσαρμογή στη δημογραφική αλλαγή στο πλαίσιο της ανταπόκρισης στις δημογραφικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές περιφέρειες· υπογραμμίζει ότι το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση είναι σημαντικό ως μέσο στήριξης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στις περιοχές που κινδυνεύουν από πληθυσμιακή συρρίκνωση·

20. τονίζει ότι οι τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές, οι επαγγελματικές ενώσεις και οι ΜΚΟ είναι ζωτικής σημασίας για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των ειδικών επενδυτικών αναγκών στις αγροτικές και αστικές περιοχές για την κινητικότητα, την εδαφική προσβασιμότητα και βασικές υπηρεσίες, και, ως εκ τούτου, για την απελευθέρωση του δυναμικού των εν λόγω περιοχών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις οικονομικές, κοινωνικές και δημογραφικές εξελίξεις· πιστεύει, ως εκ τούτου, ότι θα πρέπει να διαδραματίζουν αποφασιστικό ρόλο ως ενεργοί συμμετέχοντες στην ανάπτυξη εδαφικών στρατηγικών που απορρέουν από τις τοπικές κοινότητες· επισημαίνει ότι είναι σημαντικό να περιλαμβάνεται, όπου αυτό είναι δυνατόν, ειδική δημοσιονομική ανταπόκριση για την ανατροπή των δημογραφικών εξελίξεων στα σχετικά προγράμματα της ΕΕ, και να διενεργούνται εκτιμήσεις των επιπτώσεων που έχουν οι δημόσιες πολιτικές στη δημογραφική κατάσταση· επισημαίνει ότι η εδαφική προσέγγιση των μηχανισμών της ΕΕ, όπως η βιώσιμη αστική ανάπτυξη, οι στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία κοινοτήτων ή οι Ολοκληρωμένες Εδαφικές Επενδύσεις (ΟΕΕ) θα μπορούσαν να αποτελέσουν χρήσιμα εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διατήρηση και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, τη βελτίωση της ελκυστικότητας των περιφερειών, και την αύξηση της προσβασιμότητας σε υπηρεσίες σε τοπικό επίπεδο· αναγνωρίζει το μεγάλο δυναμικό της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας για την αναζωογόνηση των εν λόγω περιοχών, και ζητεί ειδικά προσαρμοσμένη τεχνική βοήθεια για τη στήριξη των τοπικών και περιφερειακών αρχών όσον αφορά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση αυτών των στρατηγικών, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης συμμετοχικών μεθόδων που περιλαμβάνουν τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς, κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών·

21. επισημαίνει ότι είναι αναγκαίο να αναπτυχθεί ένα ευρωπαϊκό αγροτικό θεματολόγιο που να αποσκοπεί στη βελτίωση της προσβασιμότητας, της ελκυστικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης των αγροτικών και απομακρυσμένων περιοχών, ώστε να υπάρξει θετικός αντίκτυπος στην εύρυθμη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού και της εσωτερικής αγοράς· σημειώνει ότι η προσβασιμότητα και η ελκυστικότητα αυτών των περιοχών μπορεί να ενισχυθεί μέσω της πρόσβασης σε κεφάλαια για επιχειρηματίες και ΜΜΕ και μέσω επενδύσεων σε οικοσυστήματα καινοτομίας για τη στήριξη της δημιουργίας γνώσης και της τεχνολογικής διάδοσης, καθώς και μέσω της παροχής δημόσιων και βασικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, της ψηφιοποίησης, μεταξύ άλλων για τις μικρές επιχειρήσεις, της ψηφιακής καινοτομίας και της ψηφιακής συνδεσιμότητας και υπηρεσιών μεταφορών υψηλής ποιότητας· πιστεύει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα πρέπει να προσδιορίσουν την παροχή κατάλληλων υπηρεσιών, με τον αποδοτικότερο δυνατό τρόπο, και ότι η έννοια της «αγροτικής θωράκισης» θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των αγροτικών και απομακρυσμένων περιοχών, με έμφαση στην εφαρμογή των πολιτικών και στην παροχή κατάλληλων λύσεων·

22. επαναλαμβάνει ότι τα δίκτυα μεταφορών μπορούν να διαδραματίσουν αποφασιστικό ρόλο στην αντιμετώπιση της δημογραφικής αλλαγής και την ανάσχεση της πληθυσμιακής συρρίκνωσης μέσω της ενίσχυσης της συνδεσιμότητας μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων στις δημόσιες μεταφορές και σε άλλες υπηρεσίες κινητικότητας στις αγροτικές περιοχές· υπογραμμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι είναι σημαντικό να βελτιωθούν οι υποδομές μεταφορών, μεταξύ άλλων μέσω της συντήρησης και της αναζωογόνησης των υφιστάμενων μεταφορικών συνδέσεων και της παροχής συνδέσεων με το ΔΕΔ-Μ, οι οποίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές στις αγροτικές, περιφερειακές, νησιωτικές και εξόχως απόκεντρες περιοχές, μέσω της στήριξης της μετάβασης σε βιώσιμα και έξυπνα δίκτυα μεταφορών και της ενίσχυσης της διαλειτουργικότητας των συστημάτων μεταφορών στο πλαίσιο της στρατηγικής για τη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα·

Πέμπτη 20 Μαΐου 2021

23. θεωρεί ότι ο βιώσιμος αγροτουρισμός θα μπορούσε να διαδραματίσει πολύ σημαντικό ρόλο για την αντιμετώπιση του φαινομένου της πληθυσμιακής συρρίκνωσης και την ενίσχυση της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της οικονομικής και δημογραφικής διαφοροποίησης των αγροτικών περιοχών·

24. αναγνωρίζει ότι οι ανάγκες και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων όσων σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και στη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα σύμφωνα με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας· πιστεύει, επιπλέον, ότι οι εν λόγω επενδύσεις θα καταστήσουν δυνατή τη δίκαιη και ισότιμη μετάβαση προς μια ψηφιακή οικονομία και ένα ψηφιακό διαδικτυακό εκπαιδευτικό σύστημα που θα είναι προσβάσιμο σε όλους τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων των πλέον ευάλωτων· φρονεί, στο πλαίσιο αυτό, ότι η πολιτική συνοχής διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο μέσω επενδύσεων σε δημόσιες και βασικές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας·

25. θεωρεί ότι το αστικό θεματολόγιο της ΕΕ, το οποίο προσδιορίζει σημαντικές προτεραιότητες και δράσεις για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αστικές περιοχές, θα μπορούσε να συμβάλει στη διαμόρφωση κατάλληλων μέσων για την προώθηση της ανάπτυξης, της ολοκλήρωσης, της συνεργασίας και της καινοτομίας, καθώς και για την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων· επιμένει, επίσης, στην ανάγκη ανάπτυξης στρατηγικών που αποσκοπούν στην ενίσχυση της οικονομίας της γνώσης και της έξυπνης εξειδίκευσης στις ευρωπαϊκές περιφέρειες, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης δικτύων γνώσης και της παροχής στήριξης για επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο· επισημαίνει τον ρόλο των πόλεων και των περιφερειών τόσο στις περιοχές που έχουν υποστεί πληθυσμιακή συρρίκνωση όσο και στις υπερβολικά πυκνοκατοικημένες περιοχές· επαναλαμβάνει την ανάγκη να διατεθούν περαιτέρω ευκαιρίες χρηματοδότησης απευθείας στις πόλεις και τις περιφέρειες, προκειμένου να υλοποιηθούν προγράμματα σε τοπικό επίπεδο, και ζητεί να μεγιστοποιηθεί η αξιοποίηση της Ευρωπαϊκής Αστικής Πρωτοβουλίας·

26. υπογραμμίζει ότι η πολιτική συνοχής θα πρέπει να συμβάλει στην καλύτερη ένταξη των γυναικών στον σχεδιασμό πολιτικών για την περιφερειακή και αστική ανάπτυξη με στόχο των σχεδιασμό πόλεων και κοινοτήτων που ενσωματώνουν τη διάσταση του φύλου και είναι λειτουργικές για όλους· πιστεύει, επιπλέον, ότι οι επενδύσεις στο πλαίσιο του ΕΚΤ+ θα πρέπει να προωθούν την απασχολησιμότητα των γυναικών και των μόνων γονέων που πασχίζουν να βρουν απασχόληση, θα πρέπει να εξασφαλίζουν χρηματοδότηση για οικονομικά προσιτές υπηρεσίες παιδικής μέριμνας και να στηρίζουν τις νέες οικογένειες· υπενθυμίζει ότι οι ανάγκες των παιδιών των οποίων την επιμέλεια έχει αναλάβει κάποιο μέλος της οικογένειας ή τα οποία ζουν μόνα ενώ οι γονείς εργάζονται στο εξωτερικό θα πρέπει επίσης να καλύπτονται μέσω της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών, πρόσβασης σε στέγαση, υγειονομικής περίθαλψης και εκπαίδευσης· τονίζει επίσης τη σημασία μιας φιλικής προς την οικογένεια νομοθεσίας που διευκολύνει την ικανοποιητική ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής·

27. υπογραμμίζει ότι οι επενδύσεις θα πρέπει επίσης να στοχεύουν τη στήριξη των νέων, των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, των ατόμων με αναπηρίες και άλλων ευάλωτων ομάδων, κατά την είσοδο ή παραμονή τους στην αγορά εργασίας, και να τα βοηθούν να βρουν μια ποιοτική θέση εργασίας, με ιδιαίτερη έμφαση στις πλέον ερημωμένες αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές· πιστεύει ότι θα πρέπει επίσης να εξεταστεί η ιδέα της προσαρμοσμένης κατάρτισης με σκοπό την προώθηση της έννοιας της «οικονομίας της ευημερίας», καθώς και των προσεγγίσεων της υγιούς και της ενεργού γήρανσης·

28. υπενθυμίζει ότι οι ανάγκες των εθνοτικών μειονοτήτων θα πρέπει επίσης να καλυφθούν στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των δημογραφικών προκλήσεων·

29. υπενθυμίζει την ανάγκη για στρατηγικές που αποσκοπούν στην αντιστροφή της μετανάστευσης εργατικού δυναμικού σε εθνικό, περιφερειακό και ενωσιακό επίπεδο· καλεί τις τοπικές, περιφερειακές, εθνικές και ενωσιακές αρχές να αναπτύξουν πολιτικές που αυξάνουν την ελκυστικότητα των περιφερειών τους όσον αφορά τις ευκαιρίες απασχόλησης, και να αντιμετωπίσουν τη φυγή εγκεφάλων από τις περιφέρειες προέλευσης μέσω της εφαρμογής μέτρων πρόληψης, μετριασμού και κατάλληλης αντιμετώπισης, με χρήση επίσης των μέσων που παρέχει η πολιτική συνοχής· υπογραμμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι υπάρχουν ήδη αρκετές πρωτοβουλίες σε διάφορα κράτη μέλη, όπως κίνητρα για εργαζόμενους με ιδιαίτερα εξειδικευμένες δεξιότητες, με στόχο τη μετατροπή της φυγής εγκεφάλων σε προσέλκυση εγκεφάλων για τις εν λόγω περιφέρειες·

30. τονίζει ότι η υγειονομική κρίση λόγω της νόσου COVID-19 έχει επηρεάσει σε διαφορετικό βαθμό το σύνολο των κρατών μελών και των περιφερειών, και είναι πιθανό να οδηγήσει σε νέες τάσεις όσον αφορά τις δημογραφικές ροές· υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι οι πρόσθετοι πόροι για το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ που παρέχονται μέσω του REACT-EU, παρόλο που αποτελεί απλώς προσωρινό μηχανισμό που επιδιώκει να εξασφαλίσει μια υγιή και ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας της ΕΕ από την κρίση, θα μπορούσαν να συμβάλουν σημαντικά στη διατήρηση της απασχόλησης των ατόμων, και να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας σε περιοχές που αντιμετωπίζουν κίνδυνο πληθυσμιακής συρρίκνωσης, μεταξύ άλλων μέσω της παροχής στήριξης στις ΜΜΕ και τους αυτοαπασχολούμενους· χαιρετίζει τη θέσπιση ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της εξ αποστάσεως εργασίας ή της εργασίας με μειωμένο ωράριο, και υπογραμμίζει ότι η στήριξη αυτή πρέπει να παρέχεται χωρίς διακρίσεις·

31. υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι η πανδημία έχει τονίσει τη σημασία της ψηφιοποίησης σε ολόκληρη την οικονομία για την άμβλυνση των συνεπειών της κοινωνικής αποστασιοποίησης και των περιορισμών της ελεύθερης κυκλοφορίας, καθώς και για τη διευκόλυνση της παρακολούθησης της υγείας ή της τηλεξέτασης και της παροχής υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης σε αραιοκατοικημένες περιοχές ή περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικές ή δημογραφικές προκλήσεις· πιστεύει ότι θα πρέπει να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που προσφέρει η παρούσα κατάσταση για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από δημογραφική γήρανση·

32. επισημαίνει την αυξημένη διάδοση της τηλεργασίας κατά τη διάρκεια της κρίσης της νόσου COVID-19, και πιστεύει ότι μπορεί να αποδειχθεί χρήσιμο εργαλείο για την ανατροπή των τάσεων πληθυσμιακής συρρίκνωσης στις αγροτικές περιοχές, καθώς επιτρέπει σε νέα και μορφωμένα άτομα να παραμείνουν σε περιοχές τις οποίες διαφορετικά θα εγκατέλειπαν· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εξετάσουν τον τρόπο με τον οποίο η τηλεργασία θα μπορούσε να επηρεάσει τη μελλοντική κινητικότητα εντός της ΕΕ και το πόσο ελκυστικές θεωρούνται διάφορες περιφέρειες·

Συστάσεις πολιτικής

33. ζητεί από την Επιτροπή να προτείνει μια στρατηγική για τη δημογραφική αλλαγή η οποία θα βασίζεται στις ακόλουθες κύριες συνιστώσες: αξιοπρεπείς συνθήκες απασχόλησης, ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, εδαφική διάσταση των πολιτικών προώθησης της οικονομικής δραστηριότητας και απασχόλησης, επαρκής παροχή κοινωνικών υπηρεσιών γενικού ενδιαφέροντος σε όλα τα εδάφη, αποτελεσματικές τοπικές δημόσιες μεταφορές, επαρκής φροντίδα για εξαρτώμενα πρόσωπα και μακροχρόνια περίθαλψη, με ιδιαίτερη προσοχή σε νέες μορφές εργασίας και τον κοινωνικό αντίκτυπό τους·

34. παροτρύνει τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές αρχές να υλοποιήσουν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων με τη χρήση μέσων της πολιτικής συνοχής, και ενθαρρύνει την προώθηση των έξυπνων χωριών και άλλων προγραμμάτων παροχής κινήτρων για τη διατήρηση του πληθυσμού και την προσέλκυση νέων σε αγροτικές και ημιαστικές περιοχές·

35. υπενθυμίζει ότι ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα παράσχει χρηματοδοτική στήριξη μεγάλης κλίμακας για να καταστούν οι οικονομίες των κρατών μελών ανθεκτικότερες και καλύτερα προετοιμασμένες για το μέλλον, και επιμένει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να προτείνουν, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες τους, μέτρα για την αντιμετώπιση της δημογραφικής αλλαγής, ιδίως στις πλέον ευάλωτες περιοχές, στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας· θεωρεί ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στην κατάρτιση των εν λόγω σχεδίων, καθώς πρόκειται για ένα πεδίο ιδιαίτερης σημασίας κατά την αξιολόγηση των σχεδίων, και τη μεταγενέστερη διαχείρισή τους από τα κράτη μέλη· πιστεύει ότι θα πρέπει να αναπτυχθούν συνέργειες μεταξύ της πολιτικής συνοχής και των προγραμμάτων του Next Generation EU προκειμένου να διασφαλιστεί μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση έναντι των δημογραφικών προκλήσεων·

36. τονίζει τη σημασία του ΤΔΜ και του μηχανισμού εφαρμογής του, που αποσκοπούν στη στήριξη των κοινοτήτων που πλήττονται από την ενεργειακή μετάβαση, συμβάλλοντας στη δημιουργία νέων ευκαιριών για τις αγροτικές και μεταβιομηχανικές περιοχές, καθώς και στη μείωση του κινδύνου πληθυσμιακής συρρίκνωσης· θεωρεί ότι θα πρέπει να υποστηριχθούν στο πλαίσιο αυτό οι τοπικές και περιφερειακές πρωτοβουλίες συνεργασίας·

37. επαναλαμβάνει ότι η δημογραφική αλλαγή αποτελεί θεμελιώδη πρόκληση για την ΕΕ, και ότι η αντιμετώπισή της θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων· υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι ένας από τους κύριους στόχους που ορίζονται στον κανονισμό για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (2021-2027) είναι η στήριξη αστικών και αγροτικών περιοχών με γεωγραφικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα, ενώ τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ σε έργα που προωθούν την περιβαλλοντικά βιώσιμη και χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη στις συγκεκριμένες περιφέρειες· υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη στήριξη στις περιοχές ή συνενώσεις τοπικών διοικητικών μονάδων του επιπέδου NUTS 3 με πυκνότητα πληθυσμού κάτω από 12,5 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο ή με μέση ετήσια μείωση πληθυσμού άνω του 1 % μεταξύ 2007 και 2017, οι οποίες θα πρέπει να υπόκεινται σε ειδικές περιφερειακές και εθνικές πολιτικές για τη διασφάλιση καλύτερης φυσικής και ψηφιακής συνδεσιμότητας, βελτίωση της πρόσβασης και της ποιότητας των κοινωνικών υπηρεσιών, προώθηση της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας ευκαιριών απασχόλησης υψηλής ποιότητας μέσω των μηχανισμών συνοχής· εκφράζει την ικανοποίησή του για νέο άρθρο του κανονισμού για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής το οποίο ζητεί την κατάρτιση εθνικών σχεδίων για τη στήριξη των περιφερειακών και τοπικών περιοχών που αντιμετωπίζουν συνεχή δημογραφική παρακμή·

38. καλεί τα κράτη μέλη να κινητοποιήσουν τους πόρους του ΕΚΤ και του ΤΔΜ σε μεγαλύτερο βαθμό και να τους συνδυάσουν με εθνικές και τοπικές επενδύσεις, προκειμένου να αντιμετωπιστούν ο κοινωνικός αποκλεισμός, η ενεργειακή φτώχεια και η υλική στέρηση, να καταπολεμηθούν αποτελεσματικά το ψηφιακό χάσμα και ο ψηφιακός αποκλεισμός, ιδίως στις αγροτικές περιοχές και μεταξύ των νέων, των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρία, και να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε ψηφιακά εργαλεία και προγράμματα και σε οικονομικά προσιτές υποδομές επικοινωνίας· ζητεί, ως εκ τούτου, προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές ευκαιρίες απόκτησης ψηφιακών δεξιοτήτων με τρόπο προσαρμοσμένο στις ανάγκες των ηλικιωμένων· επισημαίνει ότι αυτές οι πρωτοβουλίες έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας, όταν συνδέονται με ευκαιρίες ανταλλαγής μεταξύ γενεών· πιστεύει, στο πλαίσιο αυτό, ότι το δυναμικό της ψηφιοποίησης, της ρομποτοποίησης και της τεχνητής νοημοσύνης θα μπορούσε να διερευνηθεί και να προωθηθεί περαιτέρω, παράλληλα με τη διασφάλιση υψηλών δεοντολογικών προτύπων και τη διασφάλιση της ένταξης, προκειμένου να βελτιωθούν η αυτονομία, οι συνθήκες διαβίωσης και η υγεία των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας·

Πέμπτη 20 Μαΐου 2021

39. επαναλαμβάνει ότι είναι αναγκαίες περαιτέρω τοπικές και ολοκληρωμένες προσεγγίσεις της πολιτικής συνοχής, των εθνικών στρατηγικών σχεδίων της κοινής γεωργικής πολιτικής και των εθνικών στρατηγικών σχεδίων ανάκαμψης, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ευκολότερη αλλά ταυτόχρονα χρηστή διαχείριση των χρηματοδοτικών πόρων και η μεγιστοποίηση των συνεργειών μεταξύ των διαφόρων ταμείων και ολοκληρωμένων εργαλείων της ΕΕ· τονίζει ότι είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η διοικητική ικανότητα, προκειμένου να μειωθεί η γραφειοκρατία και να διασφαλίζεται συνεκτική νομοθεσία καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας υλοποίησης των έργων και της παροχής ειδικής τεχνικής βοήθειας σε όλα τα στάδια·

40. καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τη διαδικασία προγραμματισμού και εφαρμογής της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027 με πλήρη σεβασμό της αρχής της εταιρικής σχέσης, και να λάβουν υπόψη, στο πλαίσιο των συμφωνιών εταιρικής σχέσης, τις ιδιαίτερες ανάγκες των περιφερειών με δημογραφικούς περιορισμούς· τονίζει ότι είναι σημαντικό να δοθεί προτεραιότητα στις περιφερειακές και υπο-περιφερειακές ανάγκες, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις δημογραφικές και μεταναστευτικές πτυχές και τις εδαφικές προκλήσεις (αστικές και αγροτικές)· πιστεύει ότι οι εν λόγω στρατηγικές θα πρέπει να συνοδεύονται από εκτιμήσεις εδαφικού και δημογραφικού αντικτύπου, οι οποίες διενεργούνται παράλληλα με εκτιμήσεις των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων· καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί και, κατά περίπτωση, να διασφαλίζει την πλήρη εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση, γεγονός που μπορεί να συμβάλει στην αύξηση του ποσοστού απορρόφησης των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής παράλληλα με τη βελτίωση της ποιότητας των έργων·

41. καλεί τα κράτη μέλη να λάβουν υπόψη τις διαφορετικές δημογραφικές προκλήσεις κατά τον σχεδιασμό των εθνικών τους σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, των εθνικών αναπτυξιακών πολιτικών τους, των μακροπρόθεσμων στρατηγικών τους για τη βιώσιμη ανάπτυξη και των ειδικών προσαρμοσμένων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, σε συσχέτιση με τους στόχους του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, προκειμένου να διασφαλιστεί η κατάλληλη χρηματοδότηση με στόχο την αντιμετώπιση της πληθυσμιακής συρρίκνωσης, την ανατροπή των αρνητικών εξελίξεων και την ενίσχυση της εδαφικής ελκυστικότητας·

42. καλεί τις τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές στις περιφέρειες που αντιμετωπίζουν κίνδυνο πληθυσμιακής συρρίκνωσης να εστιάσουν τις επενδύσεις σε τρόπους ενθάρρυνσης των νέων οικογενειών να εγκατασταθούν σε αυτές τις περιφέρειες, καθώς και την καθολική προσβασιμότητα των ποιοτικών υπηρεσιών και υποδομών, με τη συμμετοχή ΜΜΕ και επιχειρήσεων διαχείρισης υπηρεσιών, και με έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας, ιδίως για τους νέους, την επανειδίκευση των εργαζομένων, τη δημιουργία συνθηκών ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και στήριξης των ΜΜΕ· καλεί τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη στήριξή τους για τον σκοπό αυτό· θεωρεί ότι θα πρέπει να πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της προσχολικής εκπαίδευσης, σε οικονομικά προσιτές, προσβάσιμες και ισότιμες υπηρεσίες κινητικότητας και εγκαταστάσεις παιδικής φροντίδας, προκειμένου να ενισχυθεί η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και να καταστεί προτεραιότητα η δια βίου μάθηση, ιδίως στις αγροτικές και στις εξόχως απόκεντρες περιοχές· πιστεύει ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για τους νέους, ώστε να παραμείνουν στις εν λόγω περιφέρειες και να αντιμετωπιστεί η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, προσφέροντάς τους ελκυστικές δυνατότητες εκπαίδευσης, κατάρτισης, αναβάθμισης των δεξιοτήτων και απόκτησης νέων δεξιοτήτων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων ψηφιακών δεξιοτήτων, μέσω της δια ζώσης ή της εξ αποστάσεως μάθησης, ώστε να ενθαρρυνθούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε αυτές τις περιφέρειες· κατανοεί ότι οι περιφέρειες θα χρειαστούν τη συγκεντρωμένη υποστήριξη της Ένωσης και των κρατών μελών σε αυτήν την προσπάθεια·

43. ζητεί να ενισχυθεί η στήριξη των περιφερειών που αντιμετωπίζουν ισχυρή αύξηση του πληθυσμού τους, όπως η Μαγιότ και η Γαλλική Γουιάνα, με τη διάθεση επαρκών χρηματοδοτικών μέσων ώστε να είναι διασφαλισμένη η συνεχής παροχή των βασικών υπηρεσιών σε επαρκή ποσότητα αλλά και ποιότητα, ιδίως στους τομείς της παιδείας, της υγείας και των μεταφορών·

44. θεωρεί σκόπιμη τη συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών σε μακροπρόθεσμες πρωτοβουλίες συνεργατικής διακυβέρνησης και σχεδιασμού σε διάφορα επίπεδα· ζητεί από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διαδώσουν ορθές πρακτικές σχετικά με τη χρήση και τα οφέλη αυτού του είδους διακυβέρνησης και εργαλείων σχεδιασμού για τη στήριξη της πολυκεντρικής ανάπτυξης, και να χρησιμοποιήσουν τις εκτιμήσεις εδαφικού αντικτύπου (ΕΕΑ) για να σχεδιάσουν περαιτέρω ενωσιακές και εθνικές πολιτικές που επηρεάζουν τις δημογραφικές μεταβολές· επαναλαμβάνει, στο πλαίσιο αυτό, τη μεγάλη σημασία της ενεργού και ουσιαστικής συμμετοχής των περιφερειών στον σχεδιασμό και τη διαχείριση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την ενίσχυση της αποδοτικότητας του μέσου·

45. φρονεί ότι η καινοτομία και η έρευνα μπορούν να έχουν θετικές δευτερογενείς επιπτώσεις σε περιφερειακό επίπεδο· ενθαρρύνει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο να χρησιμοποιήσουν τον νέο Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και το ΕΤΠΑ για να επενδύσουν στην επέκταση του ευρυζωνικού δικτύου προκειμένου να ενισχύσουν την ψηφιακή οικονομία και την οικονομία της γνώσης, καθώς και να παράσχουν πόρους, δημόσιες υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και κίνητρα, προκειμένου να διατηρήσουν τους εργαζόμενους υψηλής ειδίκευσης για να αναπτύξουν ερευνητικά κέντρα στις διάφορες περιφέρειες, ώστε να αυξήσουν την ελκυστικότητα των ερημωμένων περιοχών, ιδίως για νέους ταλαντούχους ανθρώπους και επιχειρηματίες· ζητεί την περαιτέρω ανάπτυξη των συνεργειών μεταξύ των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», καθώς και άλλων πρωτοβουλιών όπως εκείνων που προωθεί το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας· θεωρεί, επιπλέον, ότι οι ελκυστικές φορολογικές πολιτικές για επιχειρηματικές

επενδύσεις μέσω της παροχής μειωμένων φορολογικών συντελεστών για τις οικογένειες και φορολογικών κινήτρων για τους εργοδότες και τους αυτοαπασχολούμενους θα διευκόλυναν τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τις επενδυτικές ευκαιρίες· πιστεύει, επιπλέον, ότι θα μπορούσαν να εξεταστούν μέτρα που ενθαρρύνουν τις νέες οικογένειες να αγοράσουν την πρώτη τους κατοικία, καθώς και ένας υψηλότερος βαθμός ευελιξίας όσον αφορά τους κρατικούς κανόνες, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα πληθυσμιακής συρρίκνωσης·

46. ενθαρρύνει τις περιφέρειες να κεφαλαιοποιήσουν τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα όπως προσδιορίστηκαν τις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης· συνιστά να αναπτυχθούν οι λεγόμενες «στρατηγικές όασης» με επίκεντρο τους πλέον επιτυχημένους, δυναμικούς και αναπτυσσόμενους τομείς, μέσω της αξιοποίησης του τοπικού δυναμικού ανάπτυξης της κάθε περιφέρειας· καλεί τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να επενδύσουν στην Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων με εστίαση στην προσέλκυση νέων και καταρτισμένων εργαζόμενων, τη διατήρηση όσων απασχολούνται ήδη, την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας, και με τη χρήση τοπικών, εθνικών και ενωσιακών κινήτρων· υπογραμμίζει περαιτέρω τη σημασία της προώθησης μέτρων για την ενίσχυση της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών, της ενεργού γήρανσης και των ευκαιριών που προσφέρονται μέσω της λεγόμενης «οικονομίας της τρίτης ηλικίας», ως κύρια στροφή πολιτικής για τις αγροτικές περιοχές, που μπορεί να μετατρέψει το πρόβλημα της γήρανσης του πληθυσμού σε ευκαιρία για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών·

47. τονίζει την ανάγκη για μια ευρύτερη εδαφική προοπτική σύμφωνα με τον «Νέο Χάρτη της Λειψίας: Η μετασχηματιστική ισχύς των πόλεων για το κοινό καλό» και το «Εδαφικό θεματολόγιο για το 2030» για την ενίσχυση των αστικών δικτύων των πόλεων ήσσονος σημασίας και των μικρότερων πόλεων, προκειμένου να αξιοποιηθεί το σημαντικό δυναμικό τους για τη στήριξη της εδαφικής, οικονομικής και κοινωνικής συνοχής πέραν των άμεσων συνόρων τους, μέσω μεγαλύτερης αστικής-αγροτικής σύνδεσης, λειτουργικών ζωνών και περιφερειακής συνεργασίας·

48. καλεί την Επιτροπή να επικεντρωθεί στον συντονισμό των πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ για θέματα που σχετίζονται με τομείς λειτουργικής συνεργασίας σε διάφορα επίπεδα, όπως σε διασυνοριακό, μακροπεριφερειακό και αγροτικό-αστικό επίπεδο, με στόχο την αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων·

49. επιμένει ότι οι επενδύσεις θα πρέπει να επικεντρωθούν στην τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών και στο ανθρώπινο κεφάλαιο, δεδομένου ότι αυτό έχει τη δυνατότητα να μειώσει τις αποστάσεις μεταξύ των χρηστών και να προσελκύσει εργαζομένους υψηλής ειδίκευσης ώστε να αποφευχθεί το ψηφιακό χάσμα και να διασφαλιστεί η ψηφιακή συνοχή· τονίζει ότι είναι σημαντικό να χρηματοδοτηθούν υποδομές ΤΠΕ, να αναπτυχθούν και να υιοθετηθούν οι εν λόγω τεχνολογίες από ΜΜΕ και σχολεία σε αγροτικές, νησιωτικές, ορεινές και απομονωμένες περιοχές και περιφέρειες που βρίσκονται σε βιομηχανική μετάβαση, μεταξύ άλλων με χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, και κονδύλια της πολιτικής συνοχής γενικότερα· τονίζει ότι είναι σημαντικό να επιδιώκεται η ισότιμη και παράλληλη χρήση αυτών των τεχνολογιών στις περιφέρειες και τα κράτη μέλη, ώστε να μειωθεί περαιτέρω το χάσμα όσον αφορά την ελκυστικότητά τους και το ψηφιακό χάσμα·

50. αναγνωρίζει ότι οι «πόλεις-μαγνήτες» συμβάλλουν πρωτίστως στην οικοδόμηση περιφερειακών «πόλων ανάπτυξης»· υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι οι πόλεις ήσσονος σημασίας διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην περιφερειακή ανάπτυξη και, στο πλαίσιο αυτό, καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να υλοποιήσουν στρατηγικές για την εναρμονισμένη ανάπτυξη αυτών των πόλεων·

51. θεωρεί ότι οι δήμοι θα πρέπει να προωθούν πρωτοβουλίες «ανοικτής καινοτομίας», που αξιοποιούν τις γνώσεις για την επιτάχυνση της διαδικασίας καινοτομίας και την ανάπτυξη μιας συνεργατικής προσέγγισης με τους σχετικούς εταίρους και ενδιαφερόμενους φορείς με σκοπό τη δημιουργία περιφερειακών οικοσυστημάτων καινοτομίας·

52. επισημαίνει τις δυνατότητες της γαλάζιας οικονομίας να αναστρέψει την αρνητική δημογραφική τάση στα μικρά νησιά και τις παράκτιες περιφέρειες της ΕΕ· τονίζει ότι η ορθή υλοποίηση δραστηριοτήτων της γαλάζιας οικονομίας, εάν παρακολουθούνται στενά για τον μετριασμό τυχόν αρνητικών περιβαλλοντικών εξωτερικών επιπτώσεων και την αύξηση των κοινωνικοοικονομικών οφελών για ολόκληρη την αλυσίδα προστιθέμενης αξίας, συμπεριλαμβανομένων των μικρών επιχειρήσεων, των περιοχών της ενδοχώρας και των τοπικών κατοίκων, θα μπορούσε να συμβάλει στην καταπολέμηση της πληθυσμιακής συρρίκνωσης στη νότια Ευρώπη, στην επέκταση των εσόδων από τις παράκτιες πόλεις στα αγροτικά χωριά, στην αύξηση της κοινωνικής ένταξης και στην επίτευξη των στόχων που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία·

53. συνιστά, κατά περίπτωση, την επανεξέταση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων δημιουργώντας εκπαιδευτικές διαδρομές προς επαγγέλματα συμβατά με την τηλεργασία, σε συνδυασμό με πολιτικές για την πρόληψη της διαρκούς φυγής εγκεφάλων από τις περιφέρειες προέλευσης· επιμένει ότι πρέπει να αξιοποιηθούν τα τοπικά και περιφερειακά πλεονεκτήματα, καθώς και να αναπτυχθούν τοπικές οικονομικές και κοινωνικές εγκαταστάσεις και προσαρμοσμένες λύσεις, όχι μόνο για την πρόληψη της φυγής εγκεφάλων, αλλά και για την αντιστροφή αυτού του φαινομένου· είναι της άποψης ότι η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της κινητικότητας των εργαζομένων, μπορεί να αποτελέσει έναν αποτελεσματικό τρόπο ανταλλαγής δεξιοτήτων και επαγγελματικών εμπειριών, ενίσχυσης των δεξιοτήτων των εργαζομένων και να τους κάνει πιο ανθεκτικούς στη μεταβαλλόμενη δυναμική της αγοράς εργασίας, συμβάλλοντας έτσι στην πρόληψη της φυγής εγκεφάλων· ενθαρρύνει τις περιφερειακές και τοπικές αρχές να διευκολύνουν την πρόσβαση στη διττή εκπαίδευση προκειμένου να

Πέμπτη 20 Μαΐου 2021

βελτιωθεί η μετάβαση από την εκπαίδευση στην απασχόληση· θεωρεί, επιπλέον, την προώθηση πανευρωπαϊκών «στρατηγικών για τη διασπορά» που αποσκοπούν στην ενθάρρυνση των διαδικασιών επιστροφής για όσους έχουν μεταβεί σε μια πιο ελκυστική περιφέρεια, με εστίαση στους φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στους τομείς της γεωργίας και της αγροτικής οικονομίας, στους οποίους θα πρέπει να δοθούν κίνητρα προκειμένου να επιστρέψουν στην περιφέρειά τους μετά την αποφοίτησή για να συμβάλουν στην οικονομική βιωσιμότητα των αντίστοιχων περιφερειών προέλευσης·

54. καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι η πρωτοβουλία σχετικά με το μακροπρόθεσμο όραμα για τις αγροτικές περιοχές περιλαμβάνει πρακτικές λύσεις και μέσα στήριξης για την περιφέρεια και την αντιμετώπιση των δημογραφικών αλλαγών· πιστεύει ότι αυτό το μακροπρόθεσμο όραμα για τις αγροτικές περιοχές θα πρέπει να εξελιχθεί σε ένα πραγματικό ευρωπαϊκό αγροτικό θεματολόγιο, με απτούς και συγκεκριμένους στόχους, και τη συμμετοχή όλων των σχετικών περιφερειακών και τοπικών παραγόντων, τόσο στην αρχιτεκτονική όσο και στην εφαρμογή του· πιστεύει, επιπλέον, ότι θα πρέπει να περιλαμβάνει μια στρατηγική για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου συνοδευόμενη από εργαλεία εκτίμησης επιπτώσεων· καλεί την Επιτροπή, σε συμφωνία με τα κράτη μέλη και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, να προτείνει μια νέα συμφωνία για τη δημογραφική κατάσταση στην ΕΕ ως πολυεπίπεδη πολιτική προσέγγιση, που θα οδηγήσει σε μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τις δημογραφικές εξελίξεις· πιστεύει ότι τα δημογραφικά ζητήματα, όπως η συρρίκνωση και η γήρανση του πληθυσμού, θα πρέπει να συγκαταλέγονται μεταξύ των ζητημάτων που θα εξεταστούν κατά τη Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης·

o

o o

55. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και τα εθνικά και περιφερειακά κοινοβούλια των κρατών μελών.